

ANNONSER.

Nyheter från L. J. Hiertas förlagsexpedition.

LARS JOHAN HIERTA.

Biografisk studie af HARALD WIESELGREN.

Tredje (sista) häftet. Pris 1 kr.

Inneh.: Riksdagsperioden 1840—41 och Karl Johans sista regeringsår (forts.). — Lars Hierta och Aftonbladet 1844—51. — Lars Hierta efter Aftonbladets försäljning, som riksdagsman på riddarhuset. — Lars Hierta i borgarståndet. — Lars Hierta i Andra kammarer. — Lars Hierta som bokförläggare, fabrikant, grosshandlare, enskild man. — Lars Hiertas minne. — Register.

Verket fullständigt (348 sidor) kostar 3 kronor.

De bildande konsternas historia.

För skolor och sjelfstudium bearbetad af C. EICHHORN.

Med 80 afbildningar och register (194 sidor). 1 kr. 50 öre.

Medan ett ej obetydligt antal arbeten, hvilka behandla de bildande konsterna, framträd i inom den svenska literaturen, har denna allt hittills saknat en för första undervisningen afsedd, kortfattad konshistoria. Det är denna allt kånbarare brist, som föreliggande arbete söker att fylla. Det är afsedt först och främst för hvar och en bildad, som önskar en handledning vid de första utflygterna på konshistoriens område, men ej har tid eller lust att fördjupa sig i vidlyftigare arbeten. Vidare hoppas den föfä på räkna en plats inom den egentliga undervisningen vid vår konstakademi och våra slöjdsolor, kanske ock vid våra högre läroverk. I sitt förord framhåller förf. den af en framstående konshistoriker uttalade samningen, att man allt för länge låtit ett mätrigt medel till sjäslifvets högre utveckling ligga obegagnadt vid skolundervisningen. Tiden för de friskaste intrycken, den djupaste mottagligheten, yttrar han, förflyter vanligtvis för det uppväxande släktet, utan att det sinne för det sköna, som slumrar hos hvar människa, erhåller någon näring genom äskådningen af den bildande konstens mästerverk.

Civilisationens historia i England.

Af Henry Thomas Buckle. Öfvers. af O. V. ÅLUND.

Ny öfversedd och tillökad upplaga. Fjerde häftet. Pris 1 kr. Utkommer i 10 häften å 1 kr.

Samtalen på Tusculanum.

Af Marcus Tullius Cicero. Öfversättning af S. G. Dahl.

Med register. Pris 1 kr. 50 öre.

†

JOHAN VILHELM SNELLMAN.

Sällan ter sig ett lefnadslopp så fulländadt som det, hvilket slutade då Johan Vilhelm Snellman måndagen den 4:de i denna månad somnade hädan. Det var en storslagen personlighet, som dermed gick in i evigheten, och en betydelsefull lifsgörning, som öfverantvordades åt efterverldens dom.

Begäfvad med en intelligens af sällsynt styrka, tillägnade han sig under de akademiska studieåren ett filosofiskt system, som denna tid gjorde sig vidsträckt gällande genom irre enhet och beviskraft och som för Snellman blef mera än ett vetaude, blef en lifsåskådning. Hans energiska ande erhöill derigenom en utomordentlig fasthet i åsigtter och en stor öfverlägsenhet i deras förfäktande.

Det är möjligt att han derförutan kunnat utveckla sig originelare och mera mångsidigt, men för den inverkan, han gick att utöfva på fosterlandets öden, kunde ingenting vara mera lämpadt än denna djupgående doktrin.

Ett betydelsefullt skifte i Snellmans lif är vistelsen i Stockholm, der han under umgänge med Blanche, Carlen, Almqvist, Hierta och andre literatörer af det framstegsparti, som arbetade i Aftonbladet, utbildade sin skriftställartalang äfven i fria fantasiskapelser, medan han samtidigt djerft besteg den filosofiska spekulatonens höjder. Denna håg för vitterheten, som man knapt hade väntat

sig hos den skarpe tänkaren, var säkerligen väckt af det rika fantasilif, som lefdes i den krets vid hemlandets universitet, der Runeberg var den ledande anden, men den erhöll under vistelsen utrikes en mera praktisk riktning.

Då Snellman efter återkomsten till Finland nödgades omfattas en skollärares enformiga kall, i den rogitvande småstadsluften långt borta bland våra insjöar, besträdde han tillika ett verksamhetsfält, på hvilket han var egnad att bryta nya banor, nemligen publicistens. Hans filosofiska doktrin gaf honom lösningen till alla frågor, vittra som sociala, den dialektiska skärpan i hans bevisning gaf honom rätt mot alla vedersakare, den hänsynslösa fastheten i hans öfvertygelse höll stånd på hvarje stridsfält, hans arbetskraft var stor nog för att väcka en slumrande nation. Före Snellman fanns väl ganska mycket påbegynt; nödvändigheten att bringa folket till en fullare delaktighet af bildningslifvet genom odlande af det finska språket hade redan blifvit insedd af mången, de finska folkdikterna hade befästas och lifvat denna tanke, och Runebergs dikter hade på samma gång närt den fosterländska känslan och öppnat inblickar i poesien's högsta rymder. Men liksom det knappast fanns ett ofentligt lif i det byråkratiskt styrda landet, så fanns endast i ringa mån en offentlig diskussion i detta estetiserande stilleben, och det blef Snellmans lifsgerning att bringa till ett klarare och allmännare medvetande både det som fanns, och det som kunde vinnas. Medan han gjorde början med en publicistik, i ordets egentliga mening, sökte han sprida de filosofiska grundsatser, ur hvilka han ansåg att såväl de literära som de sociala företeelserna uteslutande borde bedömas.

Den oförskräckthet, med hvilken Snellman under ogy-

samma yttre förhållanden gick till sitt värf, och den orubblighet, med hvilken han utförde det, har gjort honom till en nationens man och en af dess mest framstående karakterer. Han fick icke ostördt fullfölja sin uppgift, men förföljelsen, den han bar som en man, gjorde resten. Då han så godt som tvangs till tystnad och fattade det då hos oss oerhörda beslutet att afsäga sig sitt ringa men säkra bröd i det allmännas tjänst, för att söka sin utkomst på ett handelskontor, blef han för nationen än kärare och hans läror vunno desto säkrare spridning.

Då Snellman i medlet af 1850-talet återtog sin publicistiska verksamhet och intog den lärostol, som för honom inrättades vid högskolan, var det under helt andra förhållanden han nu framträdde. Såsom universitetslärare samlade han kring sig en krets, hvilken sedan genom kongresserna visat både det hållbara och ohållbara i hans läror. Han hade fullgjort sin oppositionella uppgift och öfvergick snart till att vara en regeringens man, utan att därför upphöra att vara en folkets man. Han tog del i försöket att ge en slags provisorisk form åt vårt politiska lif, då detta allt bestämdare fordrade den fäderneärfda konstitutionens återställande, och kort derpå ingick han som medlem i landets styrelse.

Den tanke, som legat honom närmast om hjertat och som var den viktigaste följsats, han dragit ur sin lära, det finska språkets erkännande som lika berättigadt med det svenska och folkets deraf följande lifvigare deltagande i det offentliga och bildningslifvet, såg han med sitt tillträde till regeringen på god väg till förverkligande. Afven den påbegynta reformen af landets myntväsen genomfördes af honom med vanlig beslutsamhet och kraft. Men mera egnad att herska i opinionernas värld än i det

praktiska lifvet, mera van att föra striden vid skrifbordet än vid kollegibordet, var Snellman en alltför oböjlig karakter att i längden hålla sin plats som praktisk statsman eller fylla de stora anspråk, som, särskildt under då rådande finansiella vidrigheter, ställdes på honom såsom sådau.

Det är icke mången hos oss, som haft en så skiftesrik lefnadsbana, och kanske än färre, som skulle genomgått den så manligt och upprätt som Snellman. Han har gett ett exempel af osviklig fosterlandskärlek, men ock af ärlighet i val af medel vid den oafåtliga striden för det mål, hon ingaf honom. Han kunde bortgå med medvetandet att hafva lika redbart som framgångsrikt verkat för det allmänna bästa och, när så fordrats, för detta äsdosatt sitt eget. Vid den gamle kämpens grift egna äfven hans motståndare en upprigtig gård af vördnad åt detta lif af rastlöst, hängifvet och betydelsefullt arbete för fäderneslandets utveckling.

FINSK TIDSKRIFT

FÖR

VITTRHET, VETENSKAP, KONST OCH POLITIK

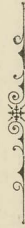
UTGIFVEN

AF

C. G. ESTLANDER.

Senare halfåret, 1881.

Tom. XI.

HELSINGFORS,

J. SIMELII ARFVINGARS TRYCKERI,

1881.